

nya nokturnerna. Kunde de möjligen vara ett verk av Nicolaus Hermanni, vilken som känt var författare till flera liturgiska officier och verkade just vid den tid (1374–1391) som här närmast kommer i fråga? Den i nokturnerna använda trokaiska verstyphen var icke främmande för Nicolaus Hermanni, som anses ha skrivit bl. a. följande antifon:

Annae matrimonium
vera castitate
prae cunctis mortalium
praecessit beate,

och en formell egenhet talar tydligt härför. I alla de officier, som säkert eller med största sannolikhet äro författade av Nicolaus Hermanni,¹ förefinnas nämligen ställvis prosa-verser till responsorierna, ett karakteristikum, som icke förekommer i andra svenska officier.² Prosaverser av alldeles samma typ förekomma nu i fyra av nokturnernas *Opem* och *Pugil sex* responsorier.³ Det bör även framhållas, att Nicolaus Hermanni uttryckligen säges ha författat även andra liturgiska sånger än officierna för Birgitta, Anna och Ansgarius: »Historias et legendas de sanctis, videlicet Anna — — Ansgario — — ac beata Birgitta patrona nostra noviter canonizata ac plura alia celebri stilo composuit et in ecclesia sua lincopensi instituit decantanda, quae et latius iam per multas dioceses accepta decantantur.»⁴

* * *

Efter det ovan anförda ligger en annan fråga mycket nära till hands: är den kortare formen av officiet ett enhetligt diktverk?

Exakta kriterier för besvarandet av denna fråga stå oss visserligen icke till buds, men ber jag att i det följande få framlägga några synpunkter och iakttagelser, som torde vara ägnade att belysa även officiets äldsta historia.

¹ Birgitta-officiet »Rosa rorans» (jfr HENRIK SCHÜCK i *Lunds Univ. Årsskrift*, 1893: *Rosa rorans. Ett Birgitta-officium*), Ansgarius-officiet »Ludowicus imperator» (jfr W. LÜDTKE, *Die Verehrung des hl. Anshar, Schriften des Ver. f. Schleswig-Holst Kirchengeschichte*, 8, 2 (1926), s. 146) och Anna-officiet »Felix orbis» (KLEMMING, *Hymni, etc. III*, jfr *Anal. Hymn.* 25, s. 64–66).

² Med undantag av det från medeltidens slut härstammande Brynolph-officiet.

³ Det är en av dessa verser: »Dominus dabit benignitatem et terra nostra dabit fructum suum», som Knut Stjerna i sin undersökning om Erik den helige bl. a. framhöll som bevis för att Erikskulten var en fortsättning av Frey-kulten. Vi se nu, att denna vers, som för övrigt är tagen ur bibeln (jfr JAAKKOLA, a. a., s. 21), i alla fall mycket sent blev införlivad med Eriksofficiet.

⁴ SCHÜCK, *Två svenska biografier från medeltiden (Antiqvarisk tidskrift, V, s. 329)*. Jfr *Diar. Vatz. 1391*: »Hic composuit historiam Sanctae Birgittae quae incipit 'Rosa rorans bonitatem' et plures alias historias.»